

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Філософський факультет
Кафедра філософії та соціології

Т Е М А Т И К А
рефератів з філософії
для аспірантів та здобувачів
на 2014/2015 навчальний рік

I. Філософські проблеми гуманітарних наук

1.1. Філософські проблеми історії та теорії філософії

1.1.1. Проблематика історії філософії.

1. Історія філософії як проблемний діалог філософських напрямків і шкіл.
2. Предмет та об'єкт філософії як відображення фундаментальних питань відношення «людина – світ».
3. Пошук універсальних принципів пояснення форм буття як предмет філософії.
4. Основні концепції виникнення філософії та їх значення для розуміння суті людини.
5. Природа філософських проблем та їх зв'язок з фундаментальними питаннями людського буття.
6. Людиновимірна сутність філософії як методологічний принцип філософії.
7. Вплив античної філософії на розвиток західноєвропейської філософії.
8. Аксиоматичне та інтелектуальне тлумачення першопочатку у натурфілософських вченнях античності.
9. Вплив античної філософії на розвиток української філософської думки та культури.
10. Методологічні особливості елліністичного періоду античної філософії.
11. Методологічний вплив античної філософії на становлення Середньовічної філософії.
12. Сучасне значення провідних ідей християнської апологетики та патристики.
13. Методологічні особливості апологетики та патристики.
14. Методологія доведення існування Бога у вченнях Середньовічної філософії.
15. Антропоцентризм та гуманізм як методологічні основи філософського мислення епохи Відродження.
16. Методологічні підходи до проблеми людини у філософії Відродження.
17. Взаємозв'язок природознавчих відкриттів та філософії епохи Відродження.
18. Філософські ідеї європейського Просвітництва та їх сучасне значення.
19. Проблема методу пізнання у філософії Нового часу та її вплив на розвиток філософії та науки.
20. Методологічні особливості «коперніканського перевороту» І.Канта у теорії пізнання.
21. Основні методологічні особливості сучасної філософії.
22. Релігійна філософія та її методологічні принципи.

23. Феномен людини в християнському еволюціонізмі П. Тейяра де Шардена.
24. Проблеми гуманізму у філософії екзистенціалізму М. Гайдеггера і Ж.-П. Сартра.
25. Методологічні принципи філософського постмодернізму.
26. Світова та українська філософія: світоглядні та методологічні аспекти взаємозв'язків.
27. Українська національна ментальність та її відображення у філософії.
28. Кордоцентризм як методологічний принцип української філософії XVIII – XIX ст.
29. Філософські основи романтизму в творчості М. Шашкевича.
30. Методологічні принципи у творчості Г.Сковороди.
31. Екзегетика і символіка у філософії Г. Сковороди.
32. Гуманізм та антропоцентризм як методологічні особливості творчості Т.Шевченка.
33. Екзистенційні мотиви у світоглядній позиції В. Стефаніка.
34. Антропоцентричний підхід до суспільних проблем у сучасній українській філософії.
35. Проблема людини в українській філософії: ретроспективний аналіз.

1.1.2. Онтологічні та гносеологічні проблеми філософії

1. Методологічні та концептуальні підходи до сутності світу та сутності людини.
2. Основні концептуальні підходи до розвитку буття.
3. Діяльність та екзистенціали людського буття
4. Життєвий світ людини як культура.
5. Концептуальні підходи до співвідношення людини і природи.
6. Методологічні підходи до проблема субстанції в сучасній науці і філософії.
7. Концепції елементарності в сучасній науці і філософії.
8. Концептуальні підходи до проблеми ідеального у філософії.
9. Проблема атрибутивності свідомості.
10. Основні концепції походження людської свідомості.
11. Структура свідомості та її функції.
12. Духовні виміри буття людини.
13. Духовність і проблеми духовного відродження України.
14. Синергетика як нове світобачення.
15. Феномен несвідомого, його природа і функції.
16. Методологічні підходи до тлумачення співвідношення розсудку і розуму.
17. Основні концептуальні підходи у теорії пізнання світу.
18. Пізнання як творчість.
19. Діалектика і сучасне наукове пізнання.
20. Раціональні і нераціональні форми пізнання.
21. Концептуальні підходи до розуміння істини.
22. Концептуальні підходи до критеріїв істини.
23. Істина в контексті соціальної реальності.
24. Методологічні підходи до взаємодії творчості та інтуїції.

1.1.3. Соціально-філософська проблематика

1. Філософія як відображення сутнісних ознак людини.
2. Сучасні концепції розвитку суспільства.
3. Основні концепції антропосоціогенезу та їх сутнісний зміст.
4. Антропокосмізм як методологічний принцип розуміння суспільних проблем у поглядах В.Вернадського.
5. Проблема людини в історії світової філософії.
6. Концепція «соціальної реальності» як єдності людини і суспільства.
7. Специфіка соціальної закономірності.
8. Суспільство як система, що саморозвивається.
9. Сучасні проблеми розвитку українського суспільства.
10. Концепція громадянського суспільства: ідейні витoki і основні етапи формування.
11. Проблема сенсу життя в сучасній філософії.
12. Свобода і відповідальність особи як філософська проблема.
13. Філософсько-методологічні проблеми взаємодії суспільства і природи.
14. Методологічні підходи до суспільного прогресу та його критеріїв.
15. Суспільний ідеал як джерело суспільного прогресу.
16. Концепція еволюційного розвитку суспільства.
17. Філософські проблеми суспільної прогностики.
18. Методологічні підходи до проблема прогнозування майбутнього.
19. Глобальні проблеми та їх світоглядно-методологічне вирішення.
20. Співвідношення соціального простору і часу.
21. Філософські підходи до проблеми сучасної НТР.
22. Методологічні аспекти взаємозв'язку ідеології та науки.
23. Соціальні наслідки НТР.
24. Поняття цивілізації та цивілізаційного підходу до розвитку суспільства.
25. Аксиологічні аспекти взаємозв'язку загальнолюдського та національного та їх діалектика.
26. Філософські проблеми єдності і різноманітності культур.
27. Методологічні аспекти співвідношення культури та цивілізації.
28. Цінність буття і стратегія майбутнього.
29. Методологічні проблеми пояснення людини та суспільства у філософських поглядах мислителів Нового часу.
30. Соціально-філософські погляди О.Конта та Г.Спенсера.
31. Основні концептуальні та методологічні ідеї видатних теоретиків сучасної зарубіжної соціальної філософії.
32. Особливості методології соціально-філософської думки України XIX ст.
33. Особливості методології у розвиток соціальної філософії в Україні XX століття.

1.1.4. Філософія і методологія науки

1. Концептуальні підходи до проблеми виникнення та розвитку науки.
2. Наука як об'єкт філософського дослідження.
3. Філософія як метанаука та як методологія науки.
4. Методологічна функція філософії у розвитку інших наук.
5. Проблема точності філософських та наукових знань.
6. Значення категоріальності філософського знання та універсальності філософських категорій для розвитку науки.

7. Методологічні підходи до вирішення основного завдання науки.
8. Філософські засади науки.
9. Вплив філософських концепцій та теорій на розвиток науки.
10. Закономірності історичного розвитку науки.
11. Соціокультурні фактори розвитку науки.
12. Новації і традиції в розвитку науки.
13. Диференціація і інтеграція в науці.
14. Критерії науковості та критерії істини.
15. Методологічні підходи до проблеми класифікації науки.
16. Логіко-гносеологічні проблеми сучасної науки.
17. Різноманітність форм теоретичного знання і проблема теоретизації у сучасній науці.
18. Аксиологічні проблеми науки.
19. Сучасні концепції філософської методології науки.
20. Етика та праксеологія науки.
21. Методологічна єдність і різноманітність сучасної науки.
22. Анатомія науки.
23. Сучасна методологія пізнання.
24. Свобода наукового пошуку та соціальна відповідальність науковця.
25. Наука як соціокультурний феномен.
26. Наукове знання як система, його особливості і структура.
27. Співвідношення науки і моралі.
28. Методологічні особливості неklasичної та постklasичної наука.
29. Зародження і розвиток класичної науки.
30. Особливості динаміки наукового знання.
31. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання.
32. Структура і функції наукової теорії.
33. Функції філософії в науковому пізнанні.
34. Єдність кількісних і якісних змін в розвитку науки.
35. Наукова картина світу та її методологічна еволюція.
36. Актуальні проблеми методології науки ХХІ століття.
37. Філософія як методологія науково-природного дослідження.
38. Філософія як методологія дослідження в галузі соціального знання.
39. Принцип історизму в природничо-науковому і соціальному пізнанні.
38. Проблеми знання, мови та розуміння в сучасній філософії неопозитивізму.
39. Методологічний вплив неопозитивізму та постпозитивізму на проблеми філософії науки.
40. Вплив постпозитивізму на розвиток сучасної науки.
41. Критичний раціоналізм К.Поппера та І. Локатоса.
42. Метод альтернатив К.Поппера як метод вирішення наукових проблем через співставлення і взаємної критики конкуруючих між собою теорій.
43. Евристичний потенціал науки та здатність дослідницької програми передбачати нові факти у поглядах І.Локатоса.
44. Основні наукові відкриття та їх філософське підґрунтя.

1.2. Філософські проблеми психології

1. Концептуальні підходи до проблеми виникнення людської душі.
2. Співвідношення психіки та духу.
3. Співвідношення психіки та тілесності.
4. Співвідношення психіки та мови.
5. Співвідношення психіки та свідомості.
6. Співвідношення несвідомого, підсвідомого та свідомого.
7. Проблема створення штучного інтелекту у контексті психології.
8. Психофізичні можливості людського організму.
9. Психіка як вид руху та енергії.
10. Сутнісні особливості людини та її відмінність від інших живих істот.
11. Психофізичні особливості віри та її вплив на соматіку.
12. Вплив філософської методології для пізнання психічних явищ.
13. Співвідношення віри і розуму як філософська і психологічна проблема.
14. Вчення Платона про душу у контексті теорії пізнання.
15. Вчення Аристотеля про душу та його значення для розвитку психології.
16. Ідея часу Августина Блаженного та його значення для розуміння психологічного часу.
17. Волонтаризм А.Шопенгауера та його вплив на розвиток психології.
18. Інтуїтивізм А.Бергсона та його вплив на розвиток психології.
19. Проблема відчуження у філософії К.Маркса і Е.Фромма та його психологічний зміст.
20. Психологічний вплив реклами на формування потреб та попиту у населення.
21. Україна та ЄС: проблема вступу до ЄС (психологічний та філософський аспект).

1.3. Філософські проблеми політики та міжнародних відносин

1. Вплив філософської методології для пізнання політичних явищ.
2. Природний детермінізм політичної системи.
3. Техніка у структурі політики: її роль та суть.
4. Проблема впливу релігії на політичну систему суспільства.
5. Світоглядний вплив ідеологій на сутність політичних відносин.
6. Співвідношення правових, моральних та природних законів у суспільстві.
7. Сутність влади як соціального феномену.
8. Філософський аспект проблеми влади.
9. Проблема співвідношення економіки та політики.
10. Проблема побудови ідеальної держави.
11. Проблема побудови ідеального суспільства.
12. Випадковість та необхідність у суспільних відносинах.
13. Проблема самоорганізації суспільних відносин.
14. Раціональне та ірраціональне у політиці.
15. Співвідношення національних культурних особливостей та міжнародного права.
16. Анатомія сучасного політичного міфу.
17. Аксиологічні аспекти міжнародного права.
18. Сутнісний зміст демографічної проблеми у контексті політики та економіки: філософський аспект.

19. Основні концепції виникнення держави та суспільства.
20. Основні проблеми побудови громадянського суспільства в Україні: філософський аспект.
21. Українська національна ідея та її основні концептуальні основи.
22. Національна свідомість, її генеза, структура і функції в суспільному розвитку.
23. Проблема суспільного прогресу в творчості І. Франка.
24. Світоглядні принципи формування держави у творчості М. Грушевського, В. Липинського, В. Винниченка.

1.4. Філософські проблеми права

1. Вплив філософської методології для пізнання правових явищ.
2. Проблема свободи людини та її обмеження у суспільстві.
3. Проблема співвідношення моралі і права.
4. Громадянське суспільство та його основні світоглядні принципи.
5. Проблема співвідношення держави і громадянського суспільства.
6. Основоположні права людини у суспільстві та їх аксіологічний зміст.
7. Проблема страху як основа законодавства.
8. Кратичні основи права.
9. Свобода і відповідальність у праві: філософський аспект.
10. Справедливість як сутнісний принцип права.
11. Право і релігія: проблема співвідношення.
12. Право та економіка: проблема співвідношення.
13. Аксіологічний вимір права.
14. Філософський аспект природи злочину.
15. Проблема смертної кари та природні права людини.
16. Українська Конституція та її основні цінності.
17. Релятивні та абсолютні цінності у законодавстві.
18. Національні ментальні особливості та їх відображення у праві.
19. Покарання у праві як позбавлення основних цінностей людського існування.
20. Методологічна роль кантівського поняття «категоричного імперативу» для формування європейського законодавства.
21. «Категоричний імператив» І. Канта і проблема моралі.
22. Взаємодія морального і правового виховання в умовах становлення української державності.
23. Особливості філософії права Б. Кістяківського.

1.5. Філософські проблеми мови

1. Вплив філософської методології для пізнання мови та її особливостей.
2. Основні концептуальні підходи до пояснення виникнення мови.
3. Свідомість і мова: їх співвідношення та роль в розвитку суспільства.
4. Мова як відображення сутнісних ознак людини.
5. Мова як засіб пізнання.
6. Мислення і мова: проблема співвідношення.
7. Мова як «дім буття» людини та горизонт осмислення буття.
8. Проблема співвідношення мови та логічних законів.

9. Онтологічний та гносеологічний зміст філософських категорій у системі мови.
10. Мислення як розвиток мовного процесу.
11. Співвідношення мови та символу.
12. Слово як єдність звуку, образу, значення і смислу.
13. Мислення як проблема логічного співвідношення між поняттями та категоріями у мові.
14. Проблема відповідності логіки мови та логіки реальних процесів.
15. Слово, образ, символ, знак як основа мислення та пізнання.
16. Проблема співвідношення значення та смислу.
17. Розвиток мови як показник культурного та цивілізаційного процесу.
18. Проблема творення філософських понять та категорій у мові.
19. Відображення у мові волі, емоцій та почуттів.
20. Проблема вимірності простору і часу у мові.
21. Проблема вираження істини у мові.
22. Проблема свідомості і мови у феноменології та філософській герменевтиці.
23. Спілкування і розуміння як філософська проблема.
24. Проблема універсалій у Середньовічній філософії та її значення для розвитку філософії мови.
25. «Коперніканський переворот» І.Канта у теорії пізнання та його значення для розвитку філософії мови.
26. Ірраціоналізм як методологічний принцип розуміння та спілкування.
27. Методологічні особливості філософії мови у поглядах О.Потебні.
28. Особливості «лінгвістичного повороту» у сучасній філософії.
29. Методологічне значення філософської феноменології для вирішення проблем філософії мови.
30. Методологічне значення філософської герменевтики для вирішення проблем філософії мови.
31. Методологічне значення аналітичної філософії для вирішення проблем філософії мови.
32. Концепція «ідеального типу» Макса Вебера та її методологічне значення для вирішення проблем філософії мови.
33. Ідея гри смислів у постмодернізмі та її методологічне значення для вирішення проблем філософії мови.

1.6. Філософські проблеми економіки

1. Концептуально-методологічні підходи до проблеми сутнісного змісту економіки.
2. Вплив філософської методології для пізнання економічних явищ.
3. Синергетичний підхід до економічної системи як система самоорганізації виробництва та обміну товарами і послугами у суспільстві.
4. Природний детермінізм економічної системи.
5. Техніка у структурі економіки: її роль та суть.
6. Праця людини в економічній системі як свобода та необхідність.
7. Проблема впливу релігії на способи діяльності в економічній системі.
8. Вплив техніки на розвиток економічної діяльності: філософський аспект.
9. Проблема взаємовідношення політики та економіки: філософський аспект.
10. Співвідношення економічних та природних законів у суспільстві.

11. Товари та послуги як показники антропологічних та соціальних потреб людини.
12. Науково-технічний прогрес та економіка: проблема співвідношення.
13. Методологічні підходи до розуміння сутності грошей як суспільного феномену.
14. Проблема відповідності покликання людини та її праці.
15. Праця як творчість та природна необхідність задоволення потреб.
16. Людина як основний чинник економічної системи.
17. Проблема справедливості та перерозподілу прибутків у економічній системі.
18. Проблема добробуту та основних вартостей у економічній системі.
19. Наука як чинник матеріального та духовного виробництва.
20. Власність як передумова економічної та особистої свободи.
21. Аксіологічний вимір економічної системи.
22. Основні філософські проблеми економіки.
23. Проблема співвідношення потреб, інтересів та цінностей в економічній системі.

1.7. Філософські проблеми історії

1. Фактори історичного процесу та їх вплив на хід історії.
2. Проблема суб'єкта історичного процесу.
3. Суб'єктивний фактор як творча сила історії.
4. Суб'єктивізм і волюнтаризм в історії.
5. Історичні можливості як єдність об'єктивних і суб'єктивних умов.
6. Історичний факт та історична подія у контексті розвитку історичного процесу.
7. Фундаментальність та випадковість історичних подій.
8. Свобода та необхідність в історичному процесі.
9. Історія як соціальне явище.
10. Вплив філософської методології для пізнання історичних явищ.
11. Філософські методологічні принципи та методологія історичних досліджень.
12. Проблема об'єктивності та суб'єктивності історичного процесу.
13. Філософський підхід до розуміння історичного простору і часу.
14. Синергетика та проблема самоорганізації історії.
15. Вплив географічного середовища на історію.
16. Геополітичне підґрунтя історичного процесу.
17. Проблема цінностей в історичному процесі.
18. Сенс історичного процесу.
19. Проблема напряму історичного процесу: прогрес і регрес.

II. Філософські проблеми природничих та технічних наук

2.1. Філософські проблеми біології, хімії, геології та екології

1. Концептуальні підходи до проблеми походження життя.
2. Проблема першооснови життя.
3. Концепція самозародження життя Демокріта та Аристотеля та її вплив на розвиток біології.
4. Ідея креаціонізму та її значення для пояснення феномену життя.
5. Проблема переходу неживої речовини у живу.
6. Проблема клонування людини: біологічний та етичний зміст.
7. Концепція елементаризму Емпедокла та його вплив на розвиток природничих наук.
8. Ідея тотожності мікро та макрокосмосу та її значення для розвитку природничих наук.
9. Ідея еволюціонізму Г.Спенсера та її значення для пояснення феномену життя.
10. Ідея заростання структурованості буття Г.Спенсера та її значення для природничих наук.
11. Методологічне значення концепції антропного принципу Роберта Діка та Брендона Картера щодо існування життя у Всесвіті та його зв'язку із фундаментальними фізичними законами.
12. Методологічне значення ототожнення законів природи і законів суспільства у позитивізмі для розвитку природничих наук.
13. Біологічне та соціальне у людині.
14. Проблема існування позаземного життя та позаземних цивілізацій.
15. Філософський аспект екологічних проблем.
16. Проблема самоорганізації живої та неживої речовини.
17. Проблема створення штучного інтелекту у контексті біологічних наук.
18. Проблема людського безсмертя.
19. Проблема єдності людської діяльності та геологічних процесів.
20. Ідея ноосфери В.Вернадського та оцінка можливості її впливу на геологічні процеси.
21. Проблема кінечності та безкінечності хімічних елементів.
22. Філософський аспект геологічних проблем.
23. Проблема впливу людини на біосферу Землі.
24. Біологічний «поріг людських відчуттів» та його значення для пізнання.
25. Взаємозв'язок мислення, мови та тілесності у контексті біології.
26. Вплив філософської методології для пізнання біологічних явищ.
27. Вплив філософської методології для пізнання хімічних явищ.
28. Вплив філософської методології для пізнання геологічних явищ.
29. Філософське тлумачення особливостей впливу техніки на суспільство і людину.
30. Проблема дегуманізації людини у контексті НТП.
31. Технократизм і його критика у сучасній філософії.
32. Екологічна проблема як наслідок економічної діяльності.
33. Екологічна свідомість у контексті науково-технічного прогресу.

2.2. Філософські проблеми фізики та математики

1. Вплив філософської методології для пізнання фізичних явищ.
2. Вплив філософської методології для вирішення математичних проблем.

3. Співвідношення математики та філософії для вирішення фундаментальних філософських проблем.
4. Співвідношення фізики та філософії для вирішення фундаментальних філософських проблем.
5. Проблема кінцевого та безкінечного у філософії та математиці.
6. Ідея безкінечності першопочатків буття в атомізмі та у вченні Анаксагора для розвитку фізики.
7. Ідея «архе» як початку буття в античній натурфілософії та її вплив на розвиток фізики.
8. Методологічне значення поняття ідеї «атома» та атомної структури речовини у філософії античного атомізму для розвитку фізики.
9. Ідея числової структури всесвіту у піфагореїзмі та її методологічне значення для розвитку математики та фізики.
10. Концепція єдності буття елейців та неоплатоніків та її методологічне значення для осмислення фізичних проблем.
11. Ідея впорядкованості космосу і світового порядку в античній філософії та її вплив на розвиток фізики та математики.
12. Принцип детермінізму у вченні Аристотеля про причини буття та його значення для розвитку фізики.
13. Детермінізм як концептуальна основа розуміння розвитку фізичних систем.
14. Аристотелівська ідея єдності матерії та форми у речах та її значення для розв'язання фізичних проблем.
15. Значення логіки Аристотеля для розвитку фізики та математики.
16. Ідея вічності матерії у натурфілософії та її значення для розвитку фізики.
17. Ідея вічного двигуна Аристотеля та її вираження у фізиці.
18. Ідея співпадіння максимуму та мінімуму Н.Кузанського для фізичної науки.
19. Ідея безкінечності буття та безкінечності світів Джордано Бруно та її значення для математики та фізики.
20. Методи дедукції Р.Декарта та індукції Ф.Бекона для розвитку математики та фізики.
21. Механіцизм Р.Декарта, Г.Ляйбніца, Т.Гоббса та І.Ньютона та його значення для розвитку фізики.
22. Концепція геометризму буття Р.Декарта та Б.Спінози та її методологічне значення для математики та фізики.
23. Методологічне значення ідеї вимірності буття та введення системи координат Р.Декартом для розвитку математики і фізики.
24. Ідея наперед встановленої гармонії Г.Ляйбніца та її значення для розвитку фізики.
25. Значення космологічної та космогонічної гіпотез І.Канта для розвитку фізики та астрономії.
26. Закон одночасної дії всіх факторів Г.Спенсера та його значення для розв'язання фізичних проблем.
27. Концепція фрагментарності пізнання світу у постмодернізмі та її значення для розуміння фізичних проблем.
28. Проблема існування античасти (антиматерії) Поля Дірака та її філософське підґрунтя.

29. Концепція синергетики як концепція стихійно-спонтанного структурогенезу та відкритості систем буття і її методологічне значення для вирішення фізичних проблем.
30. Математична модель атома та її філософське обґрунтування.
31. Математична модель сонячної системи та її філософське обґрунтування.
32. Простір і час як філософська, фізична та математична проблема.
33. Проблеми простору і часу в неевклідовій геометрії і теорії відносності.
34. Проблема створення штучного інтелекту та віртуальна реальність.
35. Проблема випадковості та необхідності у фізиці.
36. Ймовірність як математична та філософська проблема.
37. Проблема прогнозування майбутнього як філософська та математична проблема.
38. Проблема числової структури живої та неживої природи.
39. Проблема самоорганізації матерії у фізиці та філософії.
40. Значення гіпотези для розвитку математики та фізики.
41. Проблема раціонального та ірраціонального у філософії і математиці.
42. Філософські проблеми математики.
43. Проблема вимірності простору у математиці, фізиці та філософії.
44. Проблема вимірності часу у філософії та фізиці.
45. Проблема фізичного програмування людської психіки.
46. Поняття системи у філософії та фізиці.
47. Проблема першооснови світу у фізиці та філософії.
48. Енергія як фізична та філософська категорія.
49. Матерія як фізична та філософська категорія.
50. Проблема множини у філософії і математиці.
51. Рух як фізична та філософська категорія.
52. Проблема небуття у філософії та у фізиці.
53. Сучасна космологія та квантова механіка про світобудову.
54. Філософські засади механіки І.Ньютона.
55. Ідея невизначеності та хаотичності буття та її вплив на фізичні теорії.
56. Філософські засади квантової механіки.
57. Принцип невизначеності у філософії і фізиці.
58. Проблема співвідношення фізичних та філософських законів.
59. Проблема Бога у фізиці та філософії.
60. Проблема початку буття у фізиці та філософії.
61. Еволюція як фізична та філософська проблема.
62. Сучасні теорії матерії у фізиці.
63. Мислення як фізична та філософська проблема.
64. Фізичний та філософський аспекти проблеми віри.

Тематика рефератів з філософії підготовлена: к.філос.н., доц. кафедри філософії та соціології Будзом В.П.

Обговорена і затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології, протокол № _____ від _____

Завідувач кафедри філософії та соціології

Ларіонова В.К.

Завідувач аспірантури

Ільницький Р.В.